

Marjan Minnesma (Urgenda) ziet verduurzaming niet snel genoeg gaan

‘2050 is gewoon te laat’

Foto: Urgenda

■ Marjan Minnesma: ‘De facilitair manager mag meer steun krijgen.’

In 2030 voor 100 procent gebruik maken van duurzame energie. Het lijkt een utopie, maar het kán, zo weet stichting Urgenda. En eigenlijk móét het zelfs, met het oog op de gevolgen van de klimaatverandering. De gebouwde kantooromgeving speelt in die verduurzamingslag een cruciale rol. ‘Daar moet het energieverbruik sterk omlaag. Maar dan moet de facility manager wél extra aandacht en ondersteuning krijgen’, stelt Urgenda-directeur Marjan Minnesma.

Marjan Minnesma nam afgelopen jaar voor het derde jaar op rij de eerste plek in in de Duurzame 100 van Trouw. Ze werd daarmee opnieuw uitgeroepen tot de ‘meest invloedrijke duurzame Nederlander’. Die invloed wendt ze waar ze kan aan, om het probleem van het sterk veranderende klimaat onder de aandacht te brengen. Minnesma hield in 2013 voor de tweede keer een Duurzame Troonrede, waarin ze zich kritisch uitliet over de Nederlandse overheid. Het motto van Urgenda is veelzeggend: samen sneller duurzaam.

Welke rol kunnen de Nederlandse kantoorgebouwen spelen in dat ‘samen sneller duurzaam’?

‘Op 14 maart brengen wij ons rapport ‘100% duurzame energie in 2030 – het kan als je het wilt’ uit. In dat verhaal is de gebouwde omgeving een cruciale factor. Daar moet dan wel het energieverbruik sterk omlaag, maar dat kan. En het is zaak om zoveel mogelijk energie zélf op te wekken. Dan praat je dus voor kantoorgebouwen over wko’s, zonnepanelen op het dak en het restant dan bijvoorbeeld door windenergie in te kopen.’

Waarom slaan jullie je piketpaaltje al bij 2030?

‘Dat is noodzaak, gebaseerd op de wetenschap rondom klimaatverandering. Willen we een veilige marge houden, voorkomen dat dit systeem niet nog verder uit de rails gaat lopen dan dat het nu al doet, dan is het zaak de hoeveelheid CO₂ op een bepaald niveau te houden. Hoe langer je wacht, hoe minder kans dat het lukt. We zijn hier heel lang verwend geweest door ons goedkope gas. De grote voorraden daarvan zijn sowieso binnen 20 jaar op. Je moet niet afhankelijk willen worden van buitenlandse gasleveranciers. Energie is toch de basis van je economie. Duurzame energie in 2030 is niet duurder dan doorgaan met de fossiele brandstof van nu. De omschakeling maken kan dan ook heel makkelijk.’

Er staat natuurlijk enorm veel kantoorruimte leeg.

‘Daarom moeten we ook geen nieuwe kantoorpanden meer neer gaan zetten. Dat is een vlucht naar voren. Kijk wat je met bestaande gebouwen kunt doen, hoe je daar iets bijzonders van kunt maken. Zoiets als wat Alliander nu in Duiven doet. Transformatie is natuurlijk ook goed. Daar zou meer ruimte voor geschapen moeten worden.’

Bemoelijk het nieuwe werken verduurzaming, met al die grote open ruimten?

‘Nee. Als je het gewoon goed, duurzaam, doet, is dat niet erg. Veel oude kantoren waren ook niet heel efficiënt gebouwd.’

Je ziet in Nederland nog maar opvallend weinig zonnepanelen op kantoorgebouwen.

‘Dat komt doordat de meeste zakelijke partijen te weinig voor hun energie betalen. Het werkt hier zo dat hoe méér je verbruikt, hoe minder je betaalt. Daardoor ontbreekt de prikkel om voor zonne-energie te kiezen. Men wil te snel geld verdienen en het kan nu niet uit. Wat wél goed is zo’n con-

worden gelegd. Dan hoeft de overheid niets meer te doen, want dat kan uit. Er staan bedrijven genoeg klaar om hierin te stappen. Dan gaat het vliegen.’

Aan innovatie is er dus geen gebrek?

‘Er is heel veel innovatie, vooral in nieuwe concepten en samenwerkingsvormen en nieuwe ideeën. Zo zijn er nu al zonnepane-

‘Het zonnepanelenconcept bij de Euroborg kan op allerlei zakelijke panden worden toegepast’

len die je zowel voor warm water als elektriciteit kunt gebruiken. We moeten samen aan de slag gaan met duurzame energie. Wij doen met Urgenda veel dingen tegelijk, zijn ook met allerlei partijen concreet in de weer. We laten al zien dat dit kan met de eerste collectieve inkoopactie van zonnepanelen en elektrische auto’s. Momenteel zijn we bezig met het energieneutraal maken van huizen voor 35.000 euro. We zijn ook betrokken bij de duurzame renovatie van Alliander in Duiven. Daar willen we de

afval en water. Die mag wel wat extra aandacht en ondersteuning krijgen. Dat is het hart van je bedrijf, dat moet goed zijn. Ik heb daar enorm respect voor, voor wat facilitair managers allemaal proberen te doen. Helaas worden ze vaak teruggefloten door degenen die over het geld gaan. Er wordt vaak alleen maar met de initiële investering gerekend. Het topmanagement moet bre-

der en meer integraal gaan kijken. En de facilitair manager mag meer steun krijgen.’

Hoe belangrijk is de circulaire economie in dit geheel?

‘De circulaire economie houdt grondstoffen in de kringloop én draait op duurzame energie. Daar moeten we naartoe. De omslag naar een circulaire economie, die niet meer draait op de fossiele brandstoffen, is weergaloos, nieuw en groots. Die komt voor een groot deel op de bordjes van de facilitair managers terecht. Het is niet zómaar een leuke exercitie, het is een totale omslag in je bedrijfsvoering. Dat gaat op lange termijn ook geld opleveren. Dat vraagt niet om geduld, dat vraagt om kennis en overtuigingskracht.’

En Urgenda kan die overtuigingskracht leveren?

‘Wij proberen met beelden, met wetenschappelijke kennis, te laten zien wat het gevaar is, maar ook wat de oplossingen zijn. Het heeft tijd nodig om de effecten van klimaatverandering uit te leggen, maar als je die tijd krijgt: dan landt het ook wel. We zijn als Nederland een achterblijver op dit gebied. We zitten op het gebied van duurzame energie Europees ergens tussen Cyprus en Malta. Qua CO₂-uitstoot zitten we per hoofd van de bevolking zelfs in de top vijf van de wereld. We zijn extreem vies. En we zouden als Nederland juist een voorbeeldfunctie moeten hebben. Dan kun je hier ook geld mee verdienen. Je kunt nu niet lekker gemakkelijk denken ‘na mij de zondvloed’. Ga ermee aan de slag. De wereld gaat tóch veranderen ...’ ■

TON DE KORT

‘Facilitair managers worden helaas vaak teruggefloten’

cept als bij de Euroborg (waar door crowdfunding een zonnecentrale op het dak is neergelegd – TdK). Dat kan op allerlei zakelijke panden worden toegepast. Je ziet dat er langzaam een omslag in waarde aan het ontstaan is. Je moet niet alleen maar voor het korte termijngevoel gaan en de rekening voor je uitschuiven. Daar valt nog een hoop te winnen.’

Neemt de overheid hier voldoende het voortouw in?

‘De overheid neemt op dit vlak totaal geen voortouw, is helaas initiatief- en visieloos. Zo mag je wél salderen op je eigen dak: energie die je zelf levert aftrekken van de energie die je verbruikt. Maar salderen op andermans dak, dus bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak van die winkel in je buurt leggen en salderen met je eigen verbruik, dat mag gewoon niét. Salderen op andermans dak, of in een weiland, zou door Den Haag gewoon voor tien jaar vast moeten

omgeving meer bij betrekken, ondermeer door het gezamenlijk inkopen van zonnepanelen en elektrische laadpalen.’

Er gebeurt dus wel het nodige. Maar dat gaat niet snel genoeg?

‘Voor mij gaat het te langzaam. Ik heb de noodzaak voor ogen: 2030. Dan moet je nu hard gaan lopen. Veel partijen mikken op 2050. Dat is gewoon te laat en creëert geen urgentie. Dan mikken wij liever op vandaag. Iedereen moet op zijn eigen plek stappen zetten, niet gaan wachten op een ander. Zo kunnen kantoren energieneutraal gemaakt worden en wagenparken elektrisch. Rutte en Samsom gaan dat niet voor je doen.’

Daar ligt dus een schone taak weggelegd voor de toch al zo drukke facilitair managers?

‘Wij hebben een paar projecten gedaan met facility management, ondermeer bij de TU in Eindhoven. Een facilitair manager heeft al heel veel op zijn bordje, van energie tot